

Cal Gras. L'Alberg, com a continent i la Cultura, com a contingut

Published by [Interacció](#) [1] on 19/10/2016 - 15:58 | Last modification: 12/04/2026 - 17:58

DEBAT 16

Per anar completant el mapa de les residències per a artistes i creadors que podem trobar als petits municipis catalans, **avui us presentem 'Cal Gras', una residència de producció artística que ofereix el servei d'alberg a aquells que vulguin gaudir de la tranquil·litat i la convivència en un entorn de creació. El centre, situat a Avinyó (el Bages) va començar a operar el 2008, i en paraules dels seus responsables «és node i punt de trobada entre artistes i, al mateix temps, proveïdor cultural al territori proper».**

'Cal Gras' és, com tants altres projectes presentats aquí les darreres setmanes, **fruit de la necessitat de dues persones (el [Quim Moya](#) [2] i l'Eva Quintana) de disposar d'un espai on es pogués expressar la seva creativitat**, i de forma conjunta amb altres artistes construir quelcom més gran i interconnectat amb el territori que els envolta.

Tant l'Eva com el Quim fa anys que treballen en el sector de la cultura, ja sigui des de les seves professions de traductora i dissenyador gràfic, o bé com a comissaris d'exposicions i gestors culturals. **La idea de muntar un centre de creació al Bages rondava al cap del Quim des de ben jove** i, per això, després d'acabar els seus estudis va decidir marxar de la seva Barcelona natal i instal·lar-se al poble on passava els estius i els caps de setmana. **Mentre l'Eva i el Quim buscaven l'indret ideal per obrir un espai de creació i exposició es foguejaven per la comarca en diferents projectes culturals**, entre els quals destaca [Idensitat](#) [3], que en paraules del Quim va ser «una escola molt important i un lloc on vam poder compartir la nostra visió de l'art, molt més interessada en la vessant social que en el producte final, amb un grapat de gent molt potent».

Tot i tenir clara la vocació d'esdevenir principalment una residència per a creadors, **en la primera etapa de 'Cal Gras' (2008-2010) el Quim i l'Eva es van abocar a la programació per tal de donar-se a conèixer.**

Programaven alguns artistes en residència (pocs) i ho reforçaven amb mostres en què convidaven artistes i conferenciantes de renom a la residència i als pobles veïns ([Sam Abrams](#) [4], [Matthew Tree](#), [Xavier Baró](#), [Conxita](#), [Sílvia Pérez Cruz](#) [5], [Ivette Nadal](#), [Paul Fuster](#) [6], [Mazoni](#) [7], [Esne Beltza](#), [Roger Mas](#) [8]).

Malgrat estar molt vinculats al territori, i tenint en compte aquesta visió relacional y social que tenen de l'art, **la seva integració amb els veïns d'Avinyó i els seus voltants no ha estat fàcil.** «**La gent va atorgar una imatge d'elitisme cultural a l'espai que no es corresponia amb la realitat**; al contrari, nosaltres cerquem que els projectes artístics tinguin una proximitat amb el poble i que aquest s'hi pugui implicar al màxim, si és possible també en el procés de producció. **A poc a poc**, i depenent de les característiques dels projectes, **s'ha anat generant una implicació de persones de tipus individual**, i també s'hi han implicat associacions, l'Ajuntament, l'escola i fins i tot alguna empresa.»

A casa nostra, el fenomen de les residències d'art està molt més estès del que podria semblar, fins i tot en l'entorn rural, **però si molts dels centres han sobreviscut a la crisi econòmica no serà gràcies al suport de les institucions públiques** ?especialment les autonòmiques i estatals? a la creació artística. A diferència del que passa al país veí, on s'hi poden trobar més de 200 residències que reben el suport del Centre Nacional d'Arts Plàstiques (CNAP),^[1] les residències per a creadors, investigadors i recercadors pateixen, d'una banda, de la

manca de compromís de les grans institucions que defineixen les polítiques culturals del país, i, el que és més simbòlic, d'un buit legal que no els permet sortir del món associatiu i professionalitzar-se. **A Catalunya no existeix la figura de la residència d'artistes entre les possibles activitats econòmiques que reconeix la normativa local i estatal.**

El resultat d'aquest desgavell és que cada projecte s'ho munta com pot. 'Cal Gras', per exemple, té una doble estructura: d'una banda, una societat civil privada (SCP) gestiona l'alberg i els projectes artístics del Quim, i de l'altra, una associació cultural programa 'Cal Gras' i funciona gràcies a les quotes de les activitats que munta i les contribucions dels ajuntaments amb els quals tira endavant els projectes.

Els dos projectes centrals de 'Cal Gras' són les convocatòries de residències d'arts visuals «Art i territori»^[2] i d'arts escèniques, «Testimoni Escènic»^[9]. 'Testimoni Escènic', que es defineix com «una xarxa de suport a la producció i exhibició d'arts escèniques, a partir de residències gratuïtes i preestrenes d'espectacles», és un altre cas reeixit de cooperació entre municipis i entitats culturals.

'Cal Gras' ha aconseguit crear al voltant seu una xarxa de suport a les arts escèniques de la qual formen part, actualment, nou ajuntaments: Avinyó,^[3] Artés, Oló, Cabrianes, Sallent, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor, Navarcles i Navàs.) Quins avantatges té treballar de forma cooperativa amb diversos municipis per una entitat com 'Cal Gras'? L'Eva i el Quim ho expressen així: «Ens aporta molts avantatges. Amb 'Testimoni Escènic' unim esforços per crear un projecte en comú; uns esforços que si fossin per part d'un sol municipi, o de 'Cal Gras', serien difícil d'assumir. Molts d'ells (i nosaltres mateixos) no ho podrien dur a terme.»

Els municipis aporten les seves estructures, els recursos humans i una dotació econòmica, i 'Cal Gras' acull en residència artistes i companyies que es trobin en la seva fase final de producció i posteriorment organitza les funcions per als diversos municipis participants, amb la col·laboració d'empreses de sonorització i il·luminació que adequen els teatres i espais on es programen els espectacles. El públic, contràriament al que succeeix amb els espectacles tradicionals, està convidat a donar la seva visió de l'obra després de la funció i enriquir els intèrprets i els directors amb les seves opinions. De projectes de cooperació com aquest sorgeixen, sovint, el que l'Eva i el Quim anomenen «beneficis colaterals»; «i és que amb les trobades que es generen amb motiu del jurat, els regidors i els tècnics de cultura comparteixen informació i s'obren noves opcions de col·laboració entre ells». Tot i que els beneficis de treballar d'aquesta manera són enormes, cal dir que gestionar projectes amb tantes parts ?a banda dels ajuntaments cal sumar-hi als artistes? i amb pressuposts tan baixos genera costos importants, especialment pel que fa als que sostenen l'estructura i vetllen pel seu bon funcionament.

A banda d'"Testimoni Escènic', **dues activitats transversals a les residències contribueixen a articular la relació entre 'Cal Gras' i el territori: els tallers infantils i els projectes vinculats al paisatge.** Els tallers de creativitat per a infants els ensenyen a jugar amb l'observació del territori, fer paisatges imaginaris o experimentar amb materials i descobrir les diferents formes de pintar, establint un diàleg amb un entorn que els és familiar però des d'una nova mirada. Per als adults, 'Cal Gras' també ofereix activitats pensades per descobrir una nova manera de mirar els entorns naturals i urbans gràcies a tècniques com el calcat, la fotografia o el dibuix i la pintura. **Destaca entre aquestes activitats «l'Art de la Transhumància», un viatge de dos dies pels camins rals utilitzats des de fa més de 2.000 anys pels pastors que uneix l'art amb la botànica, la història i el patrimoni cultural,** i que inclou una activitat creativa per l'arxiu del centre i la participació de l'escriptor Jordi Torres.

A partir de projectes com aquest **s'han obert vies de col·laboració amb l'àrea de promoció econòmica, turisme, ocupació i desenvolupament local de l'Ajuntament d'Avinyó.** Aquest tipus de visió transversal serà fonamental perquè la residència pugui continuar teixint la seva relació amb el territori i perquè altres ajuntaments entenguin el potencial que tenen espais com aquest.

Encara que pertanyen a la [Xarxaprod](#) ^[10]des de fa temps, i que els ha ajudat a estar en contacte i al corrent de què passa en el seu sector, **el Quim i l'Eva detecten una manca de projectes cooperatius entre centres anàlegs o projectes amb afinitats semblants,** que n'hi ha força. Ells ho atribueixen a la **falta de temps** que disposen els gestors dels diferents projectes, ofegats pels problemes pressupostaris i, **en menor mesura, per l'existència d'un cert egocentrisme** que dificulta cercar sinergies entre projectes iguals, i que s'agreuja amb la precarietat econòmica que augmenta la competitivitat entre ells.

«Caldria obrir una reflexió sobre les polítiques de suport a la creació que tenen les nostres administracions públiques», i des de 'Cal Gras' ho tenen molt clar: **«Cal recolzar els projectes que donen suport a la creació,**

que és la base de la cultura. L'accés a les poques ajudes que es donen segueix sent massa enrevessat i llunyà, especialment per la sensació d'entendre un model cultural diferent (centralitzat, 'espectacular', mediàtic i industrial).»

Notes

[1] L'any 2010, el CNAP va publicar un monogràfic molt complet amb llistats, informacions jurídiques, articles i entrevistes sobre les residències franceses, [196 résidences en France](#) [11]

[2] En aquest blog es poden conèixer els projectes d'alguns dels residents d'arts visuals: <https://calgrasavinyo.wordpress.com> [12]

[3] Amb l'Ajuntament d'Avinyó, en el marc de 'Testimoni Escènic', organitzen el Festival TEST, que se celebra durant un cap de setmana i programa microteatre, música, dansa i contes

Categories: Debat 2016

Categories: Interacció: debats

Categories: Activitats Interacció

Tags: desenvolupament territorial

Tags: petits municipis

Tags: arts i creació

Tags: governança cultural

- [13]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2016/10/19/cal-gras>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://quimmoyalivepainting.wordpress.com>

[3] <http://idensitat.net/>

[4] <https://www.youtube.com/watch?v=Pc4albF0104>

[5] <https://www.youtube.com/watch?v=0gp9L24Stog>

[6] <https://www.youtube.com/watch?v=I9Fh6YOpf7w>

[7] <https://www.youtube.com/watch?v=i-gB5v44tBI>

[8] <https://www.youtube.com/watch?v=SmPpZDqOygo&index=8&list=PL9211635928BA4F58>

[9] <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2016/10/19/cal-gras>

[10] <http://www.xarxaprod.cat>

[11] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/380_residencesenfrance.pdf

[12] <https://calgrasavinyo.wordpress.com>

[13] <https://interaccio.diba.cat/node/6748>